

Nieuwjaarsreceptie met Statutaire vergadering Heemkundekring Hoembeka vzw vrijdag 26 januari om 20 uur in het dorpshuis

De bestuursploeg van Hoembeka nodigt alle leden uit voor de nieuwjaarsreceptie met aansluitend onze jaarlijkse algemene vergadering.

Programma

Ontvangst met een drankje en een hapje
Terugblik op de activiteiten 2023
Vooruitblik op de activiteiten van 2024
Benoeming effectieve leden Hoembeka
Benoeming en/of herbenoeming bestuurders
Goedkeuring van de jaarrekeningen

Volgens de statuten kunnen Hoembeka-leden, die regelmatig aan de activiteiten deelnemen, zich kandidaat stellen als "effectieve leden" van de Heemkundekring Hoembeka vzw. Geef hiervoor uw naam op aan onze voorzitter, liefst per mail, rene.schelkens@gmail.com, en dit uiterlijk 15 januari 2024.

De nieuwe kandidaat effectieve leden kunnen dan, na goedkeuring op de Algemene vergadering, geldig stemmen, samen met de andere effectieve leden en de bestuursleden, voor alle agendapunten van deze Vergadering.

Kandidaat-bestuurders kunnen zich melden bij onze voorzitter Rene Schelkens, liefst per mail, rene.schelkens@gmail.com, en dit uiterlijk 15 januari 2024. Hun kandidatuur wordt op de Algemene vergadering ter stemming voorgelegd.

V.A.C. & Partners Real Estate Advisors

Nadia Jelassi

Erkend vastgoedmakelaar Biv 503329

Zaakvoester

Houtestraat 62 B-2811 Mechelen

+32 (0)475 478 477 info@vac-online.be

www.vac-online.be

bereikbaar van maandag t.e.m. zaterdag van 8u tot 22u

VERS GRENSHOEVEVLEES
'ABERDEEN ANGUS'

www.grenshoeve.be

Publiplus

Schoorstraat 14
2811, Hombeek

www.publiplus.be

- **Ontwerp**
- **Drukwerk**
- **Website**

Apotheek Asselman

Hombekerkouter 39
2811 Hombeek
Ma-Vr 8.45-19u
Za 8.45-13u

de greef IIII

centrale verwarming

Gijsbeekstraat 64
2811 Hombeek
015 411557

info.cvdegreef@skynet.be

LUC

VISHANDEL - TRAITEUR

VISHANDEL TRAITEUR LUC

LEOPOLDSTRAAT 6

1980 ZEMST

TEL. & FAX 015 614 144

ARGENTA
Hombeek / Leest / Kapelle-op-den-Bos
De Jongh - Gits BV

Hombeek@argenta.be • 015/41.09.90

Waar u ook voor gaat,
wij gaan met u mee.

KBC Bank & Verzekering
Grote Markt 27
2800 Mechelen
015/298200

mechelen.centrum@kbc.be

Bank &
Verzekering

Wij gaan met u mee

't Oudt School

FEESTZAAL & EVENTS
toudtschool@telenet.be
0474/ 75 35 18
Sint - Martinusstraat 3
2811 Hombeek

Lilly's

Schoonheidssalon
0472 66 51 96

COIFFURE NICOLE

Gemeentestraat 29
Hombeek

MEULDERMANS bvba

VERZEKERINGEN

meuldermans@skynet.be

forme 46613

Proxy Leest

Ook open op
zondagvoormiddag

Crelan

KANTOOR WILLIAM CORNETTE BVBA
VERZEKERINGEN - BANKZAKEN
BANKSTRAAT 7
2811 MECHELEN-HOMBEEK
TEL: 015/414819 - FAX: 015/424092
william.cornette@portima.be

Mark Deckers
pâtisserie

Fr. Reynierstraat 44
2811 Hombeek
tel.: 015/41.25.76

De Europese unie: een geschiedenis

(en hoe die haar schaduw werpt over vandaag en morgen)

Gebaseerd op het boek: "Dit is Europa - de geschiedenis van een unie"

Lezing door professor Hendrik Vos

De Europese Unie is belangrijk. Het is een markt zonder slagbomen maar met vele regels. Voor alle grote uitdagingen van vandaag verwachten we antwoorden van Europa. Maar waar komt die Europese Unie vandaan? Was er ooit een groot plan? Of is ze haast 'al stoemelings' gegroeid? In deze lezing vertelt Hendrik Vos op basis van anekdotes en petite histoire hoe de Europese Unie ontstaan is, na de Tweede Wereldoorlog, en hoe ze uitgroeide tot de politieke machine die ze vandaag is. Het verloop stond nooit met zekerheid vast en had dikwijls te maken met toevalligheden, onverwachte gebeurtenissen, vriendschappen of botsende karakters. Het is de historie van ministers die cello speelden, een grondwet die in een braadkip belandde, een huwelijk in Moskou, de ondertekening van blanco vellen en zoveel meer. Het is een verhaal dat soms pakkend is, soms grappig, nu eens serieus, en dan weer vol misverstanden.

Donderdag 15 februari 20 uur
Dorpshuis Hombeek

Inkom gratis

Dierenzegening en paardenommegang op zondag 5 november

Jaarfeest in het Krekelhof op 2 december

*Op 2 december werden we ontvangen in het Krekelhof te Gooik met een drankje en lekkere hapjes
Het beste eten en de mooiste locatie van de laatste jaren, volgens de meeste aanwezigen.*

Ons feest stond in het teken van oude straatnamen van de gemeente Hombeek.

BEUKENLEI

*Anno 1777 straat langs het perceel in Smalbrabant, eigendom van de abdij van Kortenberg
Nu is de Beukenlei gekend als Rechtestraat.*

BEFFERSTRAAT

Anno 1596 een oude benaming voor een deel van de Drabstraat. "Beffe" zou mogelijk ook duiden op een hof met wachttorens.

Nu is de Befferstraet gekend als Heike.

HEERBAAN

Anno 1627 de Herstraete van Leest naar Hombeke en anno +/- 1900 de Leestsesteenweg. Nu is de Heerbaan gekend als de Hombekerkouter.

DRABSTRAAT

Anno 1615 de straat van het Heike naar Expoelstraat. Drab staat voor modder... modderige straat Nu is de Drabstraat gekend als Moerstraet

STATIESTRAAT

*Anno 1865 was het de verbindingsweg tussen de spoorwegovergang en het marktplein waar de Mechelseweg en de Steenweg op Leest samen kwamen. Destijds de winkelstraat van Hombeek met bakkerij, kruidenier, beenhouwer, schilder, klompenmaker, apotheek, coiffeur, textiel en cafes.
Nu gekend als Frans Reyniersstraat*

BEEKSTRAAT

*Anno 1543 een aardeweg die liep van de oude pastorie langsheen de Zennebeek (Pastoriebeek) naar de marktplaats waar ze vroeger uitmondde in de Zenne.
Nu gekend als Leibekstraat*

DE TROEBELE TIJDEN VAN DE GODSDIENSTOORLOG IN DE 16de EEUW !

Historisch kader

Willem van Oranje-Nassau
Republiek Verenigde Nederlanden

Fernando Alvarez de Toledo
Spaanse generaal en landvoogd
van de zuidelijke gewesten

Tot 1581 droegen de Spaanse Nederlanden de naam **Zeventien Provinciën**, maar in dat jaar scheidden 7 noordelijke gewesten zich van de zuidelijke af en verklaarden zich onafhankelijk onder de naam **Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden**. De 10 zuidelijke gewesten gingen verder onder de naam Spaanse Nederlanden. (Zie rode scheidingslijn kaartje). Tijdens de regering van de Spaanse landsheer Filips II bleken de Nederlanden al erg verdeeld te zijn: enerzijds de vrijgevochten **noordelijke gewesten** met het calvinisme als overheersende godsdienst met een groeiende rol voor het Huis Oranje-Nassau en anderzijds **de zuidelijke gewesten**, waar met de hulp van Spaanse troepen de rooms-katholieke godsdienst bewaard bleef en het aanwezige calvinisme werd uitgeroeid. De hoofdrollen in onze contreien werden hierbij opgeëist door **Fernando Alvarez de Toledo** (beter bekend als Alva, de ijzeren Hertog), de Spaanse generaal en landvoogd van de Nederlanden en **Willem van Oranje**, leider van de opstand tegen de Spaanse machthebbers in de zestiende eeuw . In 1566 werd Alva door Filips II naar de Nederlanden gestuurd met onbeperkte bevoegdheid om orde op zaken te stellen. Directe aanleiding voor de benoeming van Alva was de Beeldenstorm. Van de Spaanse koning kreeg hij drie opdrachten mee: het instellen van nieuwe Nederlandse bisdommen, het doorvoeren van de besluiten van het Concilie van Trente en het bestraffen van de Beeldenstormers. Het machtige Spaanse leger bestond uit een mixt van huursoldaten: Spangnaarden, soldaten uit de zuidelijke Nederlanden (veelal Walen genoemd omdat hun aanvoerders Frans spraken), Italianen, Bourgondiërs, Engelsen en Duitsers. Het grote aantal drukte zwaar op de Spaanse schatkist, waardoor het uitbetalen van de soldij zeer onregelmatig gebeurde.

Spaanse soldaten en geuzen hielden lelijk huis in 1562-1567

Om de protestantse hervormingen te beletten stuurde koning Filips II vanuit Spanje soldaten naar onze streken. In 1562 werd Mechelen onder het bestuur van gouverneur **Oudaert de Bournonville** geplaatst. Deze baron van Capres werd door hertog Alva beloond voor zijn diensten met het gouverneurschap. Bij het uitblijven van de soldij plunderden zijn soldaten Hombeek en Leest. Leliëndael werd 6 dagen lang geteisterd door 16 ruiters van de compagnie van Capres. Ze eisten voedsel, bier, geld, slaappleaatsen en stalling voor hun paarden. Omdat ze dat niet kregen sloegen ze alles kort en klein in de Kloosterhoeve van Leliëndael. Alle houten afsluitingen in het wagenhuis werden uitgebroken, de houten brug over de gracht werd vernield en het woonhuis van de pachter werd geplunderd. De plundering duurde 6 dagen. Pachter Hendrik Daems was bijna alles kwijt en kon zelfs de cijnspacht aan het klooster niet meer betalen. Hij kon dat jaar amper 3 viertelen tarwe aan Leliëndael geven.

Ook tijdens **de beeldenstorm** in 1566 leed de priorij van Leliëndael veel schade. Een bende beeldstormers "van meer dan honderd personen", viel het klooster binnen en sloeg alles kort en klein in de kloosterkerk. De nonnen vluchtten naar hun refugium op de Ganzendries te Mechelen. Op bevel van landvoogdes Margaretha van Parma die toen resideerde in Mechelen, werd een groep edellieden onder leiding van de graaf van Hoogstraten, Antoon van Lalaing, toenmalig gouverneur naar Leliëndael gestuurd om de beeldstormers te verdrijven. De aangerichte schade was enorm.

Antoon Lalaing, graaf van Hoogstraten

De toestand van een groot deel van de kloostergebouwen was midden 16de eeuw zo catastrofaal, dat een herbouw van de kloosterkerk en vernieuwde kloostergebouwen zich opdrongen. De proost van Leliëndael Joannes de Harbeke betaalde op regelmatige tijdstippen tussen 1566 - 1567 geldelijke bijdragen aan de geuzen om zijn klooster tegen nieuw geweld te vrijwaren. Tussen 1567 en 1569 werden op verschillende plaatsen grote herstellingswerken doorgevoerd aan de kloosterkerk en een nieuwe kloostervleugel, het dormitorium (slaapzaal) werd aangebouwd. In 1565 werd de kerk terug in gebruik genomen en in 1568 de nieuwbouw. De kosten liepen zo hoog op, dat de proost van Leliëndael en Cornelius Embrechts, abt van het Norbertijnerklooster Sint-Michiel te Antwerpen, een grote financiële bijdrage moesten leveren.

De zusters van Leliëndael keerden terug naar het vernieuwde klooster in Hombeek. Landvoogdes Margaretha van Parma, verklaarde de Beeldenstormers namens Filips II, vogelvrij maar enkele weken later brak in Mechelen al terug een opstand uit van de Calvinisten; ze eisten dat de gevangengenomen beeldstormers zouden worden vrijgelaten en ... de Mechelse gouverneur van Hoogstraten, zag geen andere mogelijkheid dan dit verzoek in te willigen.

Koning Filips II balde de vuisten in Spanje. Hij droeg hertog Alva Fernando

Alvarez op, om de opstandige geuzen van de stad Mechelen zwaar te straffen. In 1567 naderde het leger van hertog **Alva Fernando Alvarez** de stad. Het grootste deel van de protestanten was reeds naar veiliger oorden gevlucht. De Raad van Beroerten (Bloedraad) die Alva oprichtte, sprak in de Dijlestad 16 doodvonnissen uit en 83 personen werden verbannen. De legering en bezetting van de Spaanse troepen in en rond Mechelen,

werd één ellende van stropen en roven. De huursoldaten van de Koning kregen vrijgeleide omdat ze hun be-
 loofde soldij al geruime tijd niet uitbetaald hadden gekregen. Ze plunderden huizen en eisten geld. De Spaanse
 gewelddaden spaarden ook de zusters van Leliëndaal niet, die ondanks een gift van 500 Rijnse guldens, de
 Spaanse soldaten er niet konden van weerhouden om al wat ze vonden van enige waarde te plunderen en te
 roven.

Het klooster was zwaar gehavend en leeggeroofd. Priorin Margaretha Wisschouwers vluchtte met haar klooster-
 terlingen ijlings naar het refugiehuis aan de Ganzendries te Mechelen. Het ge-
 bouw stond in de binnenstad, bij de stadsmuur tussen de Ganzendries (1), de Molenberg (2) en de
 Overste Poort (3) nu Brusselpoort ge-
 noemd. De gronden van de refugie strek-
 ten zich uit over een oppervlakte van
 18 000 m². In 1627 zullen de zusters de
 gronden met hun re-
 fugie verkopen aan
 het stadsmagistraat
 van Mechelen. Ze
 hadden geld nodig

terlingen ijlings naar het refugiehuis aan de Ganzendries te Mechelen. Het ge-
 bouw stond in de binnenstad, bij de stadsmuur tussen de Ganzendries (1), de Molenberg (2) en de
 Overste Poort (3) nu Brusselpoort ge-
 noemd. De gronden van de refugie strek-
 ten zich uit over een oppervlakte van
 18 000 m². In 1627 zullen de zusters de
 gronden met hun re-
 fugie verkopen aan
 het stadsmagistraat
 van Mechelen. Ze
 hadden geld nodig

voor de bouw van de nieuwe kloosterkerk van Leliëndaal in de Bruul te Mechelen De Mechelse stadsmagis-
 traat kocht de gronden aan voor de Kapucienen, die in Mechelen op zoek waren naar een ruimere vestigings-
 plaats. Zij bouwden de vervallen refugie van Leliëndaal om tot capucienenklooster. De verhuizing had plaats,

na toelating van de paus, nodig om zich op een andere
 plaats te mogen vestigen. Grote giften vloeiden snel
 toe, wat hen toeliet al in 1633 de bouw van de nieuwe
 capucienkerk aan te vatten. Op vier jaar tijd was het
 hele klooster klaar. Het was aartsbisschop Jacobus
 Boonen in persoon, die in 1537 de kerk inwijdde ter ere

van de patroonheilige Franciscus van Assisi.

De eerste kerk van het Kapucienenklooster aan de Ganzendries ca.1637 met links onder : het kapucienenkruis
 met de 2 gekruiste lans en de spons, attributen uit het passieverhaal gebruikt op de Calvarieberg.

Spaanse Furie in Mechelen en Leliëndael in 1572

Op 29 augustus 1572 opende Mechelen de poorten voor de Geuzen, die namens Willem van Oranje de stad kwamen bezetten. Willem van Oranje zelf arriveerde daar op 18 september. Hij plaatste een klein garnizoen

Overgave van de stad Mechelen aan de hertog van Alba" (Jan Smets)

binnen de stad, dat bestond uit driehonderd man voetvolk en vijfhonderd ruiters onder leiding van Bernard de Merode. Willem van Oranje vertrok na vijf dagen en vervolgde zijn weg naar Dendermonde. Een maand lang was de stad Mechelen onder calvinistisch bestuur. Hertog van Alba en zijn zoon Don Frederik waren in juli een tegenoffensief begonnen om de opstandige steden te heroveren. Na Leuven en Bergen te hebben heroverd, stelde Alba Don Frederik aan om een strafcampagne tegen de overgebleven steden te beginnen. Frederik startte zijn veldtocht vanuit Brussel en ging als eerste op Mechelen af. Merode beseftte dat zijn garnizoen niet in staat zou zijn om weerstand te kunnen bieden tegen de grote overmacht van Spaanse troepen. Op 1 oktober verliet hij Mechelen met zijn garnizoen, gevolgd door duizenden volgelingen. Toen Alba op 2 oktober voor de poorten van Mechelen stond, hoorde hij de burgers psalmen zingen ter verwelkoming. Hij besloot dit te negeren en gaf zijn soldaten de vrije teugel ! Hij wilde een voorbeeld stellen voor de overige afvallige steden en wilde daarmee zijn soldaten belonen als compensatie voor de achterstallige soldij die weeral een lange tijd niet uitbetaald was. De stad en alle randdorpen eromheen werden aan de huurlingen en ruiters tot

roof gegeven. De plundering van Mechelen duurde drie dagen en drie nachten. Niemand werd ontzien, mensen werden ondersteboven opgehangen, vrouwen verkracht. Zieken en stervenden werden van hun bed gelicht. Tijken van de matrassen werden in stukken gesneden, om te zien of er geen geld in verstopt was. Ook Hombeek, Leest en het Klooster van Leliëndaal deelden in de furie. Niettegenstaande de zusters een dwangsom hadden betaald van 800 gulden, werd de kloosterkerk die pas in 1565 terug heropgebouwd was, opnieuw grondig geplunderd en een groot deel van het kerkpatrimonium werd geroofd. De huurlingen dreigden ermee de oren van kapelaan Marcus de Man af te snijden als hij het verborgen geld van het klooster niet aanwees. De zusters moesten sierraden en klederen inleveren. Berooid en bevangen door angst zochten ze onderdak in hun

refugie aan de Ganzendries, die ondertussen ook al zo zwaar beschadigd was, dat ze op zoek moesten naar een nieuwe vestigingsplaats. Ze konden een geschikt gebouw huren op de **Wollemarkt te Mechelen: " Den Grooten Wolsack "**.

De verhuis van het klooster van Hombeek naar de Wolsack te Mechelen was geen sinecure. Met een sliert karren werden zakken haver en koren, hout en huisraad vervoerd naar de Wolsack. Er waren drie ritten heen en terug nodig om have en goed ter plekke te krijgen. Buiten de vervoerskosten moesten dan nog de buildrags betaald worden om alles naar de zolders te sjouwen.

Verwoestingen door de Staatsen in 1578 - 1580

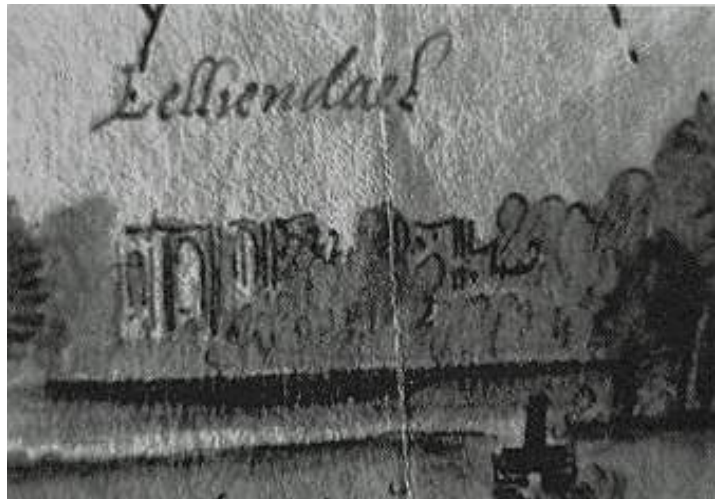

Pontus de Noyelles

Op 31 januari 1578 kwam het terug tot een veldslag tussen het Spaanse leger van Juan van Oostenrijk (Don Juan) en het Statenleger. De overwinning van de Spanjaarden in Gemblours veroorzaakte bij de Mechelaars weer grote onenigheid tussen voorstanders van katholieken en calvinisten. Iemand van de stadsmagistraat werd naar Don Juan gezonden om de stad onder de koning van Spanje te stellen en zo erger te vermijden maar de Spaanse opmars naar Mechelen werd voortgezet. Op 4 februari werden enkele compagnies Staatse soldaten in de stad ondergebracht.

Op 6 februari vaardigde **Pontus de Noyelles**, die door de Staatsen (calvinisten) als gouverneur van Mechelen aangesteld was, het besluit uit dat alle kerken en kloosters buiten de stadswallen, die gebruikt konden worden als schuil- of legerplaats voor de terugkerende vijandelijke Spaanse troepen, moesten worden afgebrand.

In 1580 trokken zes vendels voetknechten, rovend en plunderend door Mechelen en het omliggend platteland. In Mechelen werd het Groot-Begijnhof afgebrand. Tijdens de plunderingen vluchtte zuster Suzanne Mariën van Leliëndael naar de zolder van het vluchthuis in de Begijnenstraat te Mechelen. Ze werd door soldaten achtervolgd en sprong door het zolderraam naar beneden. Ze stierf op 9 april 1580 aan haar verwondingen. Alle zusters van Leliëndael werden aangehouden en hun goederen aangeslagen. De rentmeester van Leliëndael moest zijn geloof verzaken en proost

Mermans werd opgesloten en mishandeld in kasteel Battenbroek in Walem; men dreigde hem zelfs op te hangen tenzij hij 1600 gulden betaalde om zijn leven te sparen. De bende ging zo lelijk te keer dat Mechelen er bij de Prins van Oranje op aandrang om dit meedogenloze regiment te verplaatsen. Van het roemrijke klooster van Leliëndael stonden alleen de dakloze muren van de kerk nog overeind. Bijna alle archiefstukken, die in de priorij bewaard werden, bleven in de brand. De verdere afbraak van het klooster begon in 1580. Schoorstenen, het koorhekken uit de kloosterkerk, arduinen grafstenen, dorpels, vensterbanken en sierraden vielen ten prooi aan opkopers en werden verscheept langs de Zenne.

Het resterende bruikbare materiaal en het steengruis werden gerecupereerd voor andere bouwwerken o.a. de pastorij van Leest en later het nieuwe Klooster van Leliëndaal in de Bruul te Mechelen. De pachthoven die aan het klooster van Leliëndael verbonden waren, bleven nog verder functioneren. In welke mate ze beschadigd waren is niet bekend. De kloostergronden werden verkocht in 1582 aan Charles de Lievin, de toenmalige gouverneur van Mechelen. De verkoop omvatte: "*d'erve daer het clooster van Leliendaele op gestaen heeft mette cloosterhoeve, oven, boomgaerden, hoffgrachten en vijverken, groot t samen ontrent 33 bunder*".

DE ZUSTERS VAN LELIËNDAAL OP ZOEK NAAR EEN NIEUWE STEK !

De zusters moesten de Dijlestad ontvluchten door de terreur en de repressie van de geuzen. Ze namen aanvankelijk hun toevlucht in een huurhuis in **het Papestraatje te Antwerpen**, gelegen tegenover de O.- L.- Vrouwekathedraal. Maar ook in de scheldestad verschenen de geuzen ten tonele. De kloosterzusters vluchtten via Bergen-op-Zoom, Roosendael, Hoogstraten, Venlo en de Rijn naar **Keulen**. Ze vestigden zich daar in een **woonhuis dichtbij de Sint-Kunibertuskerk** waar ze toen 2 gulden huishuur per maand betaalden. Priorin Margaretha van Wisschaeven overleed er op 13 september 1580 en werd begraven in de Dominikanenkerk in Keulen. De tien andere zusters kozen Elisabeth Suetens als nieuwe overste. Vlees, boter en ander proviand werden vanuit Antwerpen per schip aangevoerd door hun koerier Nicolaas Oostermans. Toen Mechelen in 1585 terug onder Spaans bewind kwam, vestigden de zusters zich terug in de Dijlestad in de **residentie van de Begijnenstraat**.

In de schaduw van de Onze-Lieve-Vrouwe kathedraal te Antwerpen

Houtgravure van Anson Woensam "Ansicht von Köln 1531" met links de Sankt-Kunibertskirche waar de zusters in Keulen een woning huurden .

RESIDENTIE VAN LEIËNDAEL IN DE BEGIJNENSTRAAT (1574 - 1605)

De woningen van stadsadvocaat Willem de Griesper en het aanliggende huis van de provisor van het Sint-Heylwichgodshuis Jeronimus van den Stocke, werden door de zusters van Leliëndael aangekocht in 1574. De zusters wilden onmiddellijk beginnen met de verbouwingswerken van het hoofdgebouw, dat ze wilde voorzien van een fraaie trapgevel en een nieuwe hoofdingang. De aanslepende oorlogssituatie en de pestepidemie tijdens het laatste kwart van de 16de eeuw , waren er oorzaak van dat de renovatiewerken maar eerst van start zouden gaan in 1584. In 1578 brak in de residentie van Leliëndael in de Begijnenstraat de pest uit. Zeven zusters stierven aan de ziekte. De pest maakte toen in Mechelen heel wat slachtoffers. Hele families werden in quarantaine gezet. De pestmeester van Mechelen had veel werk. Het was wel een zéér rare figuur. Hij droeg een snavelmasker op het gezicht en had zwarte leren handschoenen aan. Om de zieken te onderzoeken of het beddengoed en de kleding van de patiënt op te tillen, gebruikte hij een lange houten stok. Het was zijn taak om de zieke vast te stellen en de pestlijders zo vlug mogelijk te isoleren. De snavel van de pestdokter was gevuld met welriekende kruiden als jeneverbes en boerenwormkruid. De kruiden dienden niet alleen om de stank tegen te gaan, maar ook om de slechte lucht te zuiveren.

Reconstructie potloodtekening door Herman Van Lint

Links

*Refugiehuis van
Leliëndael nu, in de
Begijnenstraat te
Mechelen
huis met trapgevel
nr. 22*

Rechts

*Achterzijde van het
huis in zijn huidige
vorm*

Krachtig gebed van Keizer Karel

Bij het uitspitten van de familiegeschiedenis dook een vergeeld documentje op, dat dubbelgevouwen tussen de 'Kaart van Krijgsgevangene 1940 -1945' (Afbeelding 1) jarenlang in het verborgene bleef. Mijn grootvader zaliger schreef dit document wellicht over van een andere bron en droeg het bij zich tijdens de moeilijke oorlogsperiode.

Enige onderzoek en historische kadering.

In Vlaanderen was het 'Krachtig Gebed van Keizer Karel tot het Heilig Kruis en Lijden van onzen Heer Jezus Christus' nog tot in de jaren vijftig van vorige eeuw, zeer populair. In werkelijkheid heeft het nooit aan Keizer Karel toebehoord.

Het Orisan Karlemaine, ook Epistolae sancti Salvatoris zou uit de hemel afkomstig zijn en door paus Leo III (†816) aan Karel de Grote (°742 - †814) gezonden zijn in het jaar 783, toen die ten strijde trok. De tijd van Keizer Karel was beladen met het koortsachtig zoeken naar uiteindelijk in de hemel geraken.

[Kroning van Karel de Grote tot keizer door paus Leo III tijdens de kerstnacht van het jaar 800](#)

zodoende de functie om een (denkbeeldige) houvast op te roepen. Men moet het zien in de juiste tijdsgeest uiteraard.

Afbeelding 1

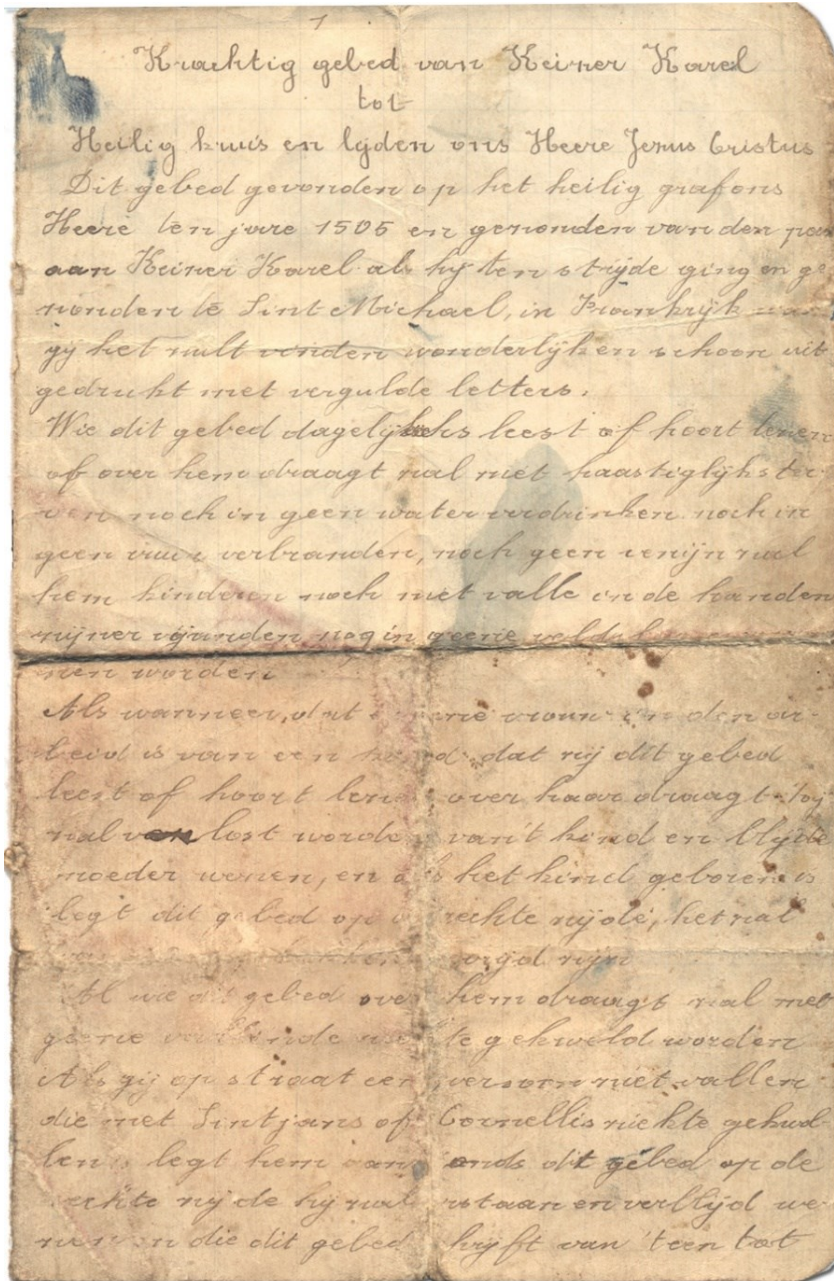
Het gebed zou volgens de legende vooral beschermen tegen plots sterven, ziekte of ongevallen. Ook werd het gebruikt door lotelingen, dan zei men acht dagen na elkaar het gebed terwijl men een sleutel liet draaien of een briefje waarop betrokkene zijn naam had opgeschreven in eigen bloed opat. Het gebed beperkte zich niet alleen tot soldaten, die er een handgeschreven exemplaar op na hielden, maar ook bijvoorbeeld de vissers die een licht aangepaste versie als extra steun bij zich droegen.

Er wordt algemeen aangenomen dat de tekst door een katholieke instantie werd gerecupereerd in de 17^e eeuw via de christelijke vertelcultuur. Iedere gelovig, ook ongelovige, wordt wel eens geconfronteerd met gevaarlijke of problematische situaties. Het gebed had

De integrale gebedstekst (zoals aanwezig als geschreven document).

Krachtig gebed van Keizer Karel tot Heilig kruis en lijden ons Heer Jezus Kristus.

Dit gebed gevonden op het heilig graf on Heere ten jare 1505 en gezonden van den Paus aan Keizer Karel als hij ten strijde ging, en gezonden te Sint-Michael, in Frankrijk, waar gij het zult vinden,

Fragment van het vier pagina's tellende, handgeschreven, document

wonderlijk en schoon uitgedrukt met vergulde letters. Wie dit gebed dagelijks leest of hoort lezen of over hem draagt zal niet haastiglijk sterven, noch in geen water verdrinken noch in geen vuur verbranden, noch geen venijn zal hem hinderen met noch met vallen in de handen zijner vijanden, noch in geen veldslagen overwonnen worden.

Als wanneer dat er een vrouw in arbeid is van een kind dat zij dit gebed leest of hoort lezen over haar draagt en blijde moeder wezen en als het kind geboren is zo legt dit gebed op uw rechter zijde, het zal van ongelukken bevrijd zijn. Al wie dit gebed over hem draagt zal met gene verblinde lichte gekweld worden. Als gij op straat een persoon ziet vallen die met St-Jans of Cornelisziekte gekwetst is legt hem aanstonds dit gebed op de rechterzijde. Hij zal opstaan en verblijd wezen; en die dit gebed schrijft van 't een tot het ander huis die wordt van mij

gebenedijd zegt den Heer en die daar mede spot moet bietvaardigheid doen..

Geloof dit dat hier geschreven staat want het is zoo vast als het Heilig Evangelie. Daar dit gebed in huis is kan er geen schade geschieden van donder of bliksem en die dit Gebed dagelijks leest of hoort lezen die zal 3 dagen voor zijn dood een teeken hebben van God en daaruit verstaan: dat is mijne sterfdag.

Aanroeping tot het heilig Kruis

Gebenedijd zijt den Heer Jezus-Christus, gij zijt gestorven aan den galgenboom des kruises voor onze zonden altemaal. O Heilig kruis Christi zijt met mij

H. kruis Christi zijt mijn betrouwen

H. kruis Christi zijt mij een waarachtig licht mijner zaligheid.

H. kruis Christi keert en weerdt van mij alle snijdende zweerden

H. kruis Christi keert van mij alle wapenen

H. kruis Christi keert van mij alle kwaad

H. kruis Christi stort in mij alle goed

Door het H. kruis Christi kome ik op den weg der zaligheid

H. kruis Christi keert van mij allen nood des doods en geeft mij het eeuwig leven.

H. kruis Christi behoudt mij van alle nood des lichaams

Dat H.kruis Christi aanbidde ik altoos

O gekruiste Jezus van Nazareth, ontverm u mij ver opdat den boozen vijand van mij mag vlieden, Zienlijke en onzienlijke van nu tot in der eeuwigheid. Amen.

In de eere van Jezus-Christus dierbaar bloed, passie en schandelijke dood en de eere van zijn verrijsenis en goddelijke menschwording waar hij ons heeft willen brengen tot onze ziel zaligheid. Alzoo waarachtig als Jezus geboren is op den kerstnacht. Alzoo waarachtig als Jezus besneden is op den Maandag. Alzoo waarachtig als de 3 koningen offeranden op den dertienden dag. Alzoo Jezus ten Hemel is geklommen. Zoo dat den Heer Jezus mij wille bewaren tegen alle vijanden. Zienlijke en onzienlijke van nu af in der eeuwigheid. Amen.

O hemelschen Vader in uwe handen beveel ik mijnen Geest.

Jezus Maria Anna. Jezus Maria Joseph. Jezus Maria Joachim.

Gebed

O Heer Jezus door de bitterheid die gij voor mij geleden hebt aan 't kruis bijzonderlijk als uw allerheiligste ziel geschieden is van deze wereld. Amen.

O Jezus geef mij moed mijn kruis met u te dragen. En leer mij ook dat ik mag lijden zonder klagen en dat het lijden mij verheugd opdat ik make van den nood een deugd. Amen.

De macht des vader wil mij bedekken. De wijsheid des Zoons wilt mij regeren. De gratie en de sterkte des heilige Geest wilt mij bewaren. De H. Drievuldigheid wilt mij ontvangen en brengen mijne ziel tot het eeuwig leven. Amen.

Gebed

Wij bidden uwe barmhartigheid o Heer, dat gij geerdigt uwe dienaren en dienaressen met uwe gratie te versterken. Opdat in de uur des doods hun den vijand niet veroveren maar dat zij verliezen met uwe H. Eongelen enen doorgang tot de eeuwige blijdschap te hebben.

Maria Moeder van genade. Moeder van barmhartigheid bescherm ons tegen de vijand en ontvang ons in de uur des doods.

Extra weetje ...

Leo III was paus van 26 december 795 tot zijn dood in 816. Hij geldt als de 80e paus van de Rooms-Katholieke Kerk. Leo werd in de zomer van het jaar 800 door edelen beschuldigd van corruptie en werd gevangengenomen. Ze dreigden hem te martelen. Hij wist echter te ontvluchten en ging naar Karel de Grote, de koning van de Franken. Die ging met hem naar Rome. Karel ging er recht spreken. Op 23 december sprak Karel hem vrij van alle beschuldigingen.

E. S.

Retouradres:

R. Schelkens
Bankstraat 158
2811 Hombeek

Driemaandelijks tijdschrift P209706

Afgiftekantoor 1980 ZEMST

Lidgeld 2024

Om ons toe te laten onze werking in 2024 te kunnen verderzetten met de organisatie van lezingen, uitstappen, wandeling, fietstocht, dierenzegening..., de uitgave van ons driemaandelijks Ridderke flash en de instandhouding van onze archieven, hebben we ook uw financiële bijdrage nodig.

Voor 2024 blijft het lidgeld van Hoembeka vastgesteld op volgende bedragen:

Lidgeld gezin	€ 20
Lidgeld alleenstaande	€ 15
Lidgeld erelid	€ 30
Lidgeld sponsor	€ 40

We rekenen dan ook op uw betaling op de bankrekening van de Heemkundekring Hoembeka BE73 7332 1720 5460 met vermelding lidgeld 2024.

Onze activiteiten voor 2024:

- **Vrijdag 26 januari: Nieuwjaarsreceptie en Algemene vergadering.**
- **Donderdag 15 februari: lezing door professor Hendrik Vos: Dit is Europa.**
- **Donderdag 25 april: daguitstap naar Tongeren met bezoek aan het Gallo-Romeins museum (tentoonstelling de oudheid in kleur) en wijnproeverij in de namiddag.**
- **Woensdag 1 mei: dauwtrappen**
- **28 mei 2024 tot 4 juni: Hoembekareis naar Spaans-Baskenland met de steden Bilbao en Sebastian en de Rioja wijnstreek.**
- **Augustus: fietstocht.**
- **Donderdag 17 oktober: Lezing door Hilde Goedgezelschap: Ludwig van Beethoven en zijn tijd. Het verhaal van zijn kunstenaarscarrière rijkelijk gestoffeerd met bekende en minder bekende muziekfragmenten.**

Andere activiteiten volgen.

**Wil je extra informatie,
kijk op
www.hoembeka.be of**

SCAN ME